
ADVIES

Ontwerp van Richtplan van Aanleg (RPA) “Maximiliaan-Vergote”

Aanvrager	Minister-President Rudi Vervoort
Aanvraag ontvangen op	06-11-23
Advies aangenomen door de Raad voor het Leefmilieu op	21-11-23

Vooraf

Bij de Raad voor het Leefmilieu (hierna “de Raad”) is een adviesaanvraag aanhangig gemaakt over het ontwerp van Richtplan van Aanleg (hierna “RPA”) “Maximiliaan-Vergote”, op grond van artikel 30, § 5 van het Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening (BWRO). Dit artikel bepaalt dat ontwerpen van richtplannen van aanleg en hun milieueffectenrapporten (MER) voor advies aan bepaalde adviesinstanties – waaronder de Raad – moeten worden voorgelegd. Dit gebeurt terzelfder tijd als het desbetreffend openbaar onderzoek.

Het instrument van het RPA laat toe om in een enkel document de strategische en reglementaire aspecten van de stedelijke ontwikkeling van een specifieke zone te bepalen. In de perimeter van het RPA trekken de reglementaire bepalingen deze van de andere plannen in als deze tegenstrijdig zijn met de inhoud van het RPA.

De RPA bepalen:

- de bestemmingen (huisvesting, handel, kantoren, enz.) en de oppervlakten;
- de algemene structurering van de openbare ruimten (wegen, openbare ruimten, landschap, enz.);
- de kenmerken van de constructies;
- de organisatie van de mobiliteit en het parkeren.

De perimeter van het ontwerp van RPA “Maximiliaan-Vergote” strekt zich uit over 71 hectaren en is in 33 kernen is opgesplitst. Deze bevinden zich voornamelijk op de rechteroever van het kanaal Brussel-Charleroi. De perimeter bevindt zich op het grondgebied van de Stad Brussel, ten noorden van de Vijfhoek.

De belangrijkste doelstellingen van het RPA “Maximiliaan-Vergote” zijn:

- De ontwikkeling van een verbindend grootstedelijk park dat reeds bestaande groene ruimten (zoals het Maximiliaanpark) en aan te leggen ruimten omvat (waaronder een nieuw openbaar park van 2.000 m² op de kern van het huidige Hotel Président langs de Albert II-laan);
- De versterking van het gemengd stedelijk karakter en van de sociale en economische dynamiek van de wijk;
- Het creëren van inclusieve huisvesting die voldoet aan de noden van de lokale bevolking;
- De herontwikkeling van de stedelijke economie door de verbinding van de haven met de stad.

Advies

1. Algemene beschouwingen

De Raad verheugt zich over de wil van de Regering om de continuïteit tussen verschillende bestaande groene ruimten te verzekeren. Deze verbindingen zijn in hoofdzaak bedoeld om het groene netwerk en de biodiversiteit te versterken, met name door de aanleg van nieuwe parken en de heropening van een 600m lang stuk van de Zenne. **De Raad** plaatst echter vraagtekens bij de precieze status van dit

park van 80 hectaren, gezien de schaarse aanwezigheid van natuurlijke elementen in het gebied waarop het ontwerp van RPA betrekking heeft.

De Raad merkt op dat auto's (zowel in het verkeer als geparkeerd) momenteel een belangrijke rol spelen in het gebied waarop het ontwerp van RPA betrekking heeft, en dat de wegingdeling het mogelijk maakt dat voertuigen aan vrij hoge snelheden rijden. Dit vermindert de aantrekkelijkheid van de bestaande groene ruimten en beperkt het potentieel van de wijk inzake sociale revitalisering. Bovendien geeft het MER aan dat er een toename zal zijn van het verkeer dat gegenereerd wordt op bepaalde locaties binnen de perimeter van het RPA. **De Raad** beveelt daarom aan dat het ontwerp van RPA van meer ambitie zou getuigen op het gebied van mobiliteit, en het gebruik van actieve vervoersmiddelen maximaal zou bevorderen. Dit is ook nodig om de negatieve impact van het toegenomen verkeer op de lokale luchtkwaliteit te verzachten. Gezien de nieuwe kennis over de negatieve impact van emissies en de strengere normen die in het verschiep liggen, zou het RPA moeten bijdragen tot de verbetering van de luchtkwaliteit.

De Raad vestigt tevens de aandacht op het vraagstuk van de continuïteit van de faciliteiten voor voetgangers en PBM en op de beveiliging van de voorzieningen voor fietsers (p. 42 van de niet-technische samenvatting) die in het MER worden genoemd. Er moet bijzondere aandacht worden besteed aan de gemiddelde wachttijden op kruispunten voor actieve vervoerswijzen, gezien de vele grote kruispunten (met verkeerslichten) in de zone.

De Raad betreurt dat het huidige ontwerp van RPA niet de gelegenheid benut om het kanaal te activeren als een landschapselement, recreatieruimte of als biodiversiteitscorridor. **De Raad** heeft dezelfde vergetelheid vastgesteld voor het ontwerp van RPA voor de Ninoofsepoort.¹ Hoewel de meer concrete ontwikkeling van de kanaaloevers moet worden doorgevoerd door middel van een stadsvernieuwingscontract (SVC), merkt **de Raad** op dat het ontwerp van RPA een nogal traditionele visie van het kanaal als een laan lijkt voor te stellen, terwijl een minder lineaire ontwikkeling meer bevorderlijk is voor het onthaal van recreatieve functies en het ontwikkelen van de biodiversiteit. **De Raad** vraagt om het kanaal te gebruiken als een verbinding tussen de wijken aan weerszijden, eerder dan het op te vatten als een lineaire grens.

De Raad merkt ook op dat de perimeter van het ontwerp van RPA en de omgeving ervan te kampen hebben met een probleem van leegstaande kantoren, wat een belemmering vormt voor de versterking van de stedelijke mix en de sociale en economische revitalisering van de wijk. In deze context lijkt het onbegrijpelijk dat het RPA de bouw van nieuwe kantoren op verschillende percelen toestaat. **De Raad** beveelt dan ook aan om de mogelijkheid om nieuwe kantoren te bouwen in de perimeter van het RPA te schrappen.

De Raad herinnert eraan dat de nutsvoorzieningen, waaraan de diensten van de Stad Brussel nood hebben, aanwezig zijn in de perimeter van het RPA, met name op het terrein van de *Modderhoeve*. Om ervoor te zorgen dat de huidige en geplande functies op deze percelen (zones met productieve activiteiten) zich op een serene manier zouden kunnen ontwikkelen, vraagt **de Raad** om geen woningen te ontwikkelen in de onmiddellijke nabijheid van deze ruimten.

¹ A-2023-014-RLBHG

De Raad wil ook nogmaals wijzen op het belang van het behoud en de versterking van de productieve activiteiten in de stad. Dit is zowel om economische als ecologische redenen een uitdaging voor het Gewest. Een locatie langs het kanaal is bijzonder interessant, zodat de economische activiteiten die er zich vestigen, kunnen het vervoer over het kanaal kunnen benutten, waardoor de behoefte aan gemotoriseerd vervoer wordt beperkt.

De Raad wijst nogmaals op het belang van de installatie van voldoende waterfonteinen en toegankelijke toiletten (met name voor PBM) in de aan te leggen openbare ruimten.

2. Bijzondere beschouwingen

2.1. Opmerkingen over de algemene voorschriften

Voorschrift 4

Voorschrift 4 neemt grotendeels het voorschrift 0.2 van het Gewestelijk Bestemmingsplan (GBP) over door de notie van "versterking van het ecologische netwerk" als doelstelling toe te voegen, wat een positief element is in het ontwerp van RPA.

De Raad vraagt zich echter af of het niet de moeite waard zou zijn om ambitieuzer te zijn dan de 10% groene ruimten bij aanvragen voor stedenbouwkundige certificaten en vergunningen, of bij verkaveling (met een minimale grondoppervlakte van 5.000m²). Het GBP wordt momenteel in zijn geheel hervormd en de vraag naar de bijdrage van openbaar groen aan groene netwerken staat centraal. Als de ambities voor de komende 20-30 jaar echt worden opgetrokken, en gelet op het afwijkend karakter van een RPA t.o.v. het GBP, is **de Raad** van mening dat het verhogen van de doelstelling van groene ruimten met 10% een passende stap zou zijn in de richting van een groenere, meer toegankelijke stad. Er zij op gewezen dat het MER stelt dat het ontwerp van RPA de hoeveelheid groene ruimten niet aanzienlijk verhoogt.

Daarnaast beveelt **de Raad** aan dat een analyse van het beheer van hittestress zou moeten worden verricht (zie de huidige GBP-klimaatdynamiek).

Voorschrift 5

De maatregelen, die in dit voorschrift worden voorgesteld, zijn positieve maatregelen, zoals ook wordt aangegeven in het MER. Deze lijken erg op bepaalde voorschriften inzake Good Living, en **de Raad** verwelkomt het feit dat deze al in dit ontwerp van RPA zijn opgenomen terwijl de nieuwe GSV nog niet is ingevoerd. Niettemin is **de Raad** van mening dat de voorschriften gebaseerd moeten zijn op formuleringen die strikter en duidelijker zijn dan "voorrang geven aan".

Voorschrift 8

Dit voorschrift, dat het type voorzieningen betreft dat is in de perimeter van het RPA is toegestaan, komt overeen met een lichtere versie van voorschrift 0.7 van het GBP. Het volgende deel werd uit het regelgevend gedeelte van het RPA verwijderd: *"In de groengebieden, de groengebieden met hoogbiologische waarde, de bosgebieden, de parkgebieden en de landbouwgebieden kunnen die voorzieningen, evenwel, slechts de gebruikelijke aanvulling van en het toebehoren bij hun bestemmingen zijn."*

De Raad merkt op dat dit impliceert dat er geen enkele beperking is op het type voorzieningen dat is toegestaan in de parkzone van het RPA Max. Zoals aangegeven in het MER (deel 4, blz. 31) vormt het ontbreken van een dergelijke beperking een extra bedreiging voor het biologisch potentieel van de parken, die al zeer beperkt zijn binnen de perimeter van het RPA. Bovendien is het RPA opgebouwd rond het idee van een groot verbindend metropolitaans park. Volgens **de Raad** is het daarom absoluut noodzakelijk om de enkele hectaren "zuivere" parkgrond binnen de perimeter van het RPA te behouden. Daarom moeten alle voorzieningen, die in deze parkzones worden toegestaan, een aanvulling vormen op deze hoofdbestemming. Dezelfde kwestie wordt aan de orde gesteld in het MER, waarin ook vragen worden gesteld over de verenigbaarheid van ecologische structuren en menselijke activiteiten.

2.2. Groene ruimten

In de bijzondere voorschriften van het ontwerp van RPA wordt meermaals vermeld dat "groenstroken kunnen gedeeltelijk worden vervangen door vergroening op de plaat". **De Raad** vraagt zich af of het niet beter zou zijn om strikter te stellen dat in de eerste plaats de aanleg van groene ruimten in volle grond zoveel mogelijk moet worden aangemoedigd.

De Raad merkt op dat het MER verwijst naar het organiseren van inrichtingen om de ecologische kwaliteit te ontwikkelen, wat niet voorkomt in het RPA maar wel in de territoriale strategie voor het Territorium Noord. Als er in dit stadium alleen een diagnose is van de genoemde strategie, hoe kan deze dan volgens het MER het RPA vervangen?

In het algemeen is **de Raad** van mening dat de verschillende opties voor groene ruimten niet voldoende rekening houden met het belang van volle grond. Door de aanleg van nieuwe constructies op de Bolivarlaan verdwijnt groene ruimte en verdwijnt er volle grond. Er is een groot verschil tussen de verschillende opties wat betreft het verlies van vierkante meters groene ruimten. Deze aanleg is niet in overeenstemming met de doelstelling om het stadspark te verbinden. Hetzelfde geldt voor de ontwikkelingen nabij het Hotel Président.

De Raad merkt ook op dat de aanbeveling van het MER om kernen van huizenblokken in woningbouwprojecten open te breken om ecologische openingen mogelijk te maken in het regelgevend luik moet worden opgenomen.

Ambitie (01.01) voor de aanleg van een verbindend grootstedelijk park

Hoewel de ambitie om een verbindend grootstedelijk park te creëren interessant is en een zekere doorlaatbaarheid tussen sterk gemineraliseerde wijken mogelijk zou maken, stelt **de Raad** dat de termen park enerzijds en weg met vergroening anderzijds niet verward moeten worden. Het strategische gedeelte bevat namelijk een kaart (blz. 11) waarop de omtrek van het RPA Max is aangegeven, dat ongeveer 70 hectaren beslaat. Hiervan zou ongeveer 27 hectaren bestaan uit een metropolitaans park zonder gebouwen.

Dit conceptuele beeld van het verbindend grootstedelijk park omvat ook verschillende wegen waarvan **de Raad** de bijdrage in twijfel trekt:

- de Albert II-laan en de Bolivarlaan zijn wegen geflankeerd door een druk autoverkeer, en zijn overgeleverd aan de schaduw en de windbuien veroorzaakt door de omliggende torens;

- het Simon Bolivarplein wordt binnenkort gedomineerd door vier bijkomende torens en is niet wat je noemt het groene voorplein van een internationaal station;
- de Groene Dreef zal ondanks het verlies van een rijstrook ten gunste van het Maximiliaanpark een weg blijven die voornamelijk bestemd is voor het autoverkeer;
- het Solvayplein en het Medisch Centrum, waarvan de herontwikkeling wordt geregeld door het nieuwe BBP nr. 19, werden in de voorschriften van dit BBP niet onderworpen aan een grote vergroening.

Parkzone Maximiliaan-Vergote

De Raad wil de aandacht vestigen op het feit dat één van de voorschriften van het GBP voor de parkzones niet is opgenomen in de voorschriften van het RPA: het GBP laat alleen voorzieningen en bedrijven van "kleine" omvang toe als gebruik, terwijl het RPA deze beperking van de omvang niet bevat. Dit is vergelijkbaar met het commentaar hierboven dat de bescherming van groene ruimten (en hier meer specifiek de parkgebieden) beoogt tegen de introductie van te grote voorzieningen of handelszaken die de parkfunctie zouden ondermijnen, een functie die reeds zeldzaam is in de wijk (het MER verduidelijkt dit punt op p. 41 van deel 4).

2.3. Sector 2 Bolivar-Helihaven

De Raad noteert dat het RPA een nieuwe kern met een lokale identiteit wil creëren op de kruising van de Bolivarlaan en de Helihavenlaan. Volgens het GPDO zijn dit gebieden met een gemengd programma, voornamelijk woningen en voorzieningen, die een wijk intensiveren die profiteert van het Maximiliaanpark (strategisch gedeelte, p. 64). Het zijn de gebouwen, de open ruimtes en de programmering van de sites die deze kern creëren. Vier nieuwe ontwikkelingen zullen de kruising van de twee structurende lanen omlijsten: de woongebieden "Hoek Simons/Helihaven" (bijzonder voorschrift 1.3), "Bolivar-Sint-Rochus" (bijzonder voorschrift 1.4), "Bolivar-Noord" (bijzonder voorschrift 1.5) en de administratieve zone "Hoek Bolivar/Helihaven naast Engie" (bijzonder voorschrift 3.1). Aan beide zijden van de Bolivarlaan wordt ook een deel van de Helihavenlaan omgevormd tot een "weg met beperkte toegang".

De ontwikkeling van deze deelgebieden, die onder bijzondere voorschriften vallen, vertegenwoordigt een verdichting van ongeveer 400%, afhankelijk van het scenario (MER deel 4, blz. 81), en geldt zowel voor bebouwde als onbebouwde gebieden. Het perceel Bolivar-Noord is momenteel onbebouwd en ook Bolivar-Sint-Rochus is onbebouwd, afgezien van de school. **De Raad** betreurt dat gebieden, die vandaag doorlaatbaar zijn, met beton worden bedekt.

De Raad merkt ook op dat het reglementaire luik voor de zones 1.4 en 1.5 torens van 60 m toestaat (ter vergelijking: de Engietorens zijn 62 m hoog). Volgens het strategische luik mag slechts één van deze torens worden gebouwd. Waarom is dit voorschrift niet opgenomen in het reglementaire luik?

Gezien de wens om op deze locatie een kern van lokale identiteit te creëren, plaatst **de Raad** om verschillende redenen vraagtekens bij de relevantie van het toestaan van de bouw van nieuwe torens:

- Afhankelijk van het uur van de dag en het moment van het jaar zullen deze schaduw werpen op het kruispunt "Bolivar/Helihaven", de bestaande woningen ten noorden van "Bolivar-Noord" en de zones van het Maximiliaanpark en het plein van de school (MER deel 4, p. 190).
- De verdichting van de bebouwing zal waarschijnlijk het "canyon"-effect versterken, waar de heersende windstromen zich tussen de straten voortbewegen. Het volstaat om zich

rond de voet van de torens in dezelfde zone of in de Manhattanwijk te lopen om deze effecten te voelen. (MER deel 4, p. 198).

De Raad is daarom van mening dat de ontwikkeling rond dit kruispunt moet worden bekeken in termen van impact op de verschillende geplande functies. Hoewel de torens toelaten om te verdichten en tegelijkertijd te vermijden dat bepaalde ondoordringbare oppervlakken met beton worden bedekt, is het ook belangrijk om hoge afmetingen te beperken teneinde een gastvrije kern van lokale identiteit te verwezenlijken die fungeert als structurerend element van de lokale stad (GPDO 2018, p. 77). Hetzelfde geldt voor de impact van de gebouwen op de wegen waarvoor een beperkte toegang geldt.

De Raad vestigt ten slotte de aandacht op het feit dat de oppervlakten aan groene ruimten ter hoogte van de hoek Simons-Helihaven, die vermeld zijn in de reglementaire (20%, p. 110) en strategische luiken (22%, p. 67), niet overeenstemmen. Welk percentage is correct?

2.4. Sloop- en heropbouwwerken

Het ontwerp van RPA Max laat onduidelijkheid bestaan over de sloop- en heropbouwwerken. De programmering is zeker voorstander van het hergebruik van gebouwen waar mogelijk, maar opent de deur voor verschillende sloop-heropbouwprojecten in de sectoren 2 en 3. Het strategisch luik (p. 67 & p. 75) geeft duidelijk aan welke gebouwen behouden zullen blijven door middel van het symbool "Behoud van de bebouwing", maar voor vele andere gebouwen zal een "Potentieel hergebruik van de bebouwing" gelden. Gezien het gebrek aan garanties met betrekking tot het behoud van de gebouwen, vreest **de Raad** dat verschillende gebouwen zullen worden afgebroken. Hij vraagt dat het RPA een (voorwaardelijke) definitie van "Potentieel hergebruik van de bebouwing" opneemt wanneer het symbool wordt gebruikt in het strategische luik.

Het meest voor de hand liggende voorbeeld is het Hotel Président, dat nog steeds in gebruik is, aangezien alle varianten voorzien in zijn vervanging door woningen. Het telt momenteel 296 hotelkamers, 20 vergaderzalen voor 17.000 m² hoteloppervlakte. Dit betekent niet alleen dat er een einde komt aan een (niet-productieve) economische activiteit, die al nauwelijks aanwezig is binnen de perimeter van het RPA, maar ook dat een emblematisch gebouw wordt gesloopt.

De Raad is van mening dat het afval, dat wordt geproduceerd door sloop- en heropbouwactiviteiten, niet langer gerechtvaardigd is in het kader van de huidige klimaatcrisis. Hij vraagt bijgevolg aan de Regering om aan de tekortkomingen van het ontwerp van RPA op dit vlak te verhelpen, zodat het bestaande gebouwenbestand zoveel mogelijk behouden blijft.

2.5. Aanwezigheid van openbare huisvesting

De Raad stelt vast dat de meeste percelen binnen de perimeter van het RPA eigendom zijn van openbare eigenaars (met name de Stad Brussel). De perimeter biedt dus een uitstekende gelegenheid om een veel ambitieuzer beleid inzake publieke huisvesting te voeren. **De Raad** vraagt dat het RPA ervoor zorgt dat alle openbare percelen openbaar blijven: ofwel worden ze ontwikkeld door een van de vele openbare actoren die belast zijn met de productie van woningen in het Gewest, ofwel, als de ontwikkeling wordt uitgevoerd door een privéoperator, wordt er een mechanisme van het type "Community Land Trust" ingevoerd om de eigendom van de grond, die openbaar moet blijven, te scheiden van die van de stenen. Op openbare grond, die door openbare exploitanten wordt ontwikkeld, beveelt **de Raad** aan dat ten minste 80% van de woningen openbare huurwoningen moeten zijn en dat van deze 80% minstens de helft sociale woningen moeten zijn. Deze aanbevelingen

zouden het veel makkelijker moeten maken om de doelstelling van de Regering van 15% sociale woningen in het hele Gewest te halen. Op zijn minst dringt **de Raad** er bij de Regering op aan om duidelijk te bepalen welk aandeel van de woningen bestemd moet worden voor sociale huisvesting, en dat men niet gewoon de reglementaire drempels zou volgen voor de oppervlakte van de geplande woningen.

De wijk telt verschillende appartementsgebouwen waarin sociale woningen van lage kwaliteit geconcentreerd zijn. Om tot een sociale mix te komen, vraagt **de Raad** om een diversiteit aan woningtypes binnen de hoogbouw die op de site gepland is. Hij is namelijk van mening dat sociale mixiteit niet alleen op de locatie moet worden verwezenlijkt, maar ook in de gebouwen zelf.

2.6. Nefaste kalender voor de burgerdemocratie

De analyse van een RPA is een tijdrovend proces dat een gedetailleerd begrip van het gebied vereist. Hiervoor moeten talloze kaarten en honderden pagina's aan documenten worden ontleed. In totaal beslaat het RPA Max 1.032 pagina's en 9 kaarten, nog afgezien van het heen en weer geloop tussen de essentiële documenten in het Nederlands en het Frans, om te controleren of de versies overeenstemmen. Het is onderworpen aan een openbaar onderzoek van 16 oktober tot 19 december 2023. Voor het RPA Defensie zijn er 1.182 pagina's die tussen 20 oktober en 22 december moeten worden ingezien. Er wordt dus gevraagd om 2.214 pagina's en kaarten te lezen in twee overlappende periodes, in totaal 66 dagen.

De Raad merkt op dat een openbaar onderzoek voor RPA van dergelijke omvang een belemmering vormt voor een effectieve behandeling van de dossiers. Hetzelfde geldt voor de burgerparticipatie en het georganiseerde middenveld: **de Raad** moet vaststellen dat dit geen inclusief proces is waarbij personen, die zich interesseren voor de toekomst van hun stad, de nodige tijd krijgen. Het lezen van deze documenten neemt heel wat tijd in beslag, naast andere professionele en privéverplichtingen van de leden van de Raad, het georganiseerde middenveld en de burgers.

De Raad merkt op dat de aanwezige verenigingen tijdens de participatiewerkshops over de toekomst van het BWRO hadden gevraagd om een formeel verbod om twee RPA tegelijkertijd aan een openbaar onderzoek te onderwerpen en dat zij dit verzoek uitdrukkelijk hadden gericht aan het bestuur dat voor de RPA bevoegd is. **De Raad** sluit zich aan bij dit verzoek om een einde te maken aan gelijktijdige openbare onderzoeken voor RPA, en vraagt dan ook aan de Regering om aan te geven of zij bereid is in deze richting te gaan. **De Raad** betreurt dat tot op heden geen gehoor is gegeven aan dit verzoek en dat de RPA, die momenteel bij haar worden ingediend, zich bijna dag op dag overlappen wat betreft hun openbaar onderzoek (RPA Max en RPA Defensie).

Hoewel het positief is dat er informatiesessies worden georganiseerd onder de vorm van een "informatiepunt" in elke wijk, betreurt **de Raad** dat er geen gezamenlijke presentatie- en discussiebijeenkomst deel uitmaakt van de georganiseerde participatie. Het is één ding om specifieke vragen te kunnen stellen aan een projectmanager, het is iets heel anders om een collectieve discussie bij te wonen waar iedereen alle standpunten hoort. **De Raad** is van mening dat informatiesessies gepaard moeten gaan met een collectief discussiemoment, bij voorkeur 's avonds, om tegemoet te komen aan bewoners die overdag werken.

In het geval van deze twee RPA, die gezamenlijk zijn onderworpen aan een openbaar onderzoek, komt de deadline voor het uitbrengen van een advies door de Raad voor het Leefmilieu vóór het "informatiepunt" waarop men vragen kan stellen aan de projectmanager. **De Raad** vraagt dat de

Regering rekening zou houden met deze termijnen bij het organiseren van informatie- en participatiemomenten.

3. Opmerkingen met betrekking tot de vorm

Het ontwerp van RPA bevat vertaalfouten wat betreft de overeenstemming tussen de Franse en Nederlandse versies. Een voorbeeld: “reprise bande stationnement” (p. 58) wordt vertaald als “terugkeer van de parkeerstrook” (p. 58). Een meer correcte vertaling zou “terugtrekking van de parkeerstrook” zijn.

*

* *